

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
ของพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

๑. ความมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก เว้นแต่จะสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะประชาชนจะได้รับจากการมีกฎหมาย คือ เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดจนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก ได้รับการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. ขอบเขตการมีผลใช้บังคับของกฎหมาย

การกำหนดให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับจำนวนเก้าปี

๓. สาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดมาตรการสำคัญของกฎหมาย ดังนี้

๓.๑ กำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา และการจัดสรรโอกาสเข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับโดยให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษา รวมทั้งต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

๓.๒ กำหนดให้ผู้ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

๓.๓ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบการเข้าเรียนของเด็ก

๓.๔ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ และให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

๓.๕ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๓.๖ กำหนดให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้ปกครองมีเด็กซึ่งไม่ได้เข้าเรียนในสถานศึกษาอาศัยอยู่ด้วยมีหน้าที่ต้องแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่เด็กมาอาศัยอยู่

๓.๗ กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษาภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

๓.๘ กำหนดระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทแก่ผู้ปกครองที่ไม่ส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษา

๓.๙ กำหนดระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทแก่ผู้ที่ไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

๓.๑๐ กำหนดระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทแก่ผู้ใดที่กระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้เด็กมิได้เข้าเรียนในสถานศึกษาโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร

๓.๑๑ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕

หมายเหตุ : คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ